



NORSK BRANNBEFALS LANDSFORBUND
Norwegian Association of Fire Officers
Member of Federation of the European Union of Fire Officers Associations



Eldreprosjektet

2008-12

22.08.2012

Ståle Fjellberg
Prosjektleder

Dag Botnen
prosjektmedlem

INNHALD

INNHALDSFORTEGNELSE	2
A FORORD	3
B SAMMENDRAG /KONKLUSJON	4
1 INNLEDNING	5
2 SITUASJONEN I DAG	6
2.1. STATISTIKK	
2.2. LOVER, FORSKRIFTER OG RETNINGSLINJER	
2.3. FOREBYGGENDE OPPGAVER	
2.4. KRAV TIL KOMPETANSE	
3 GJENNOMFØRING AV PROSJEKT	8
3.1 OPPSTART/SØKNAD	
3.2 INVITASJON	
3.3 TILDELINGER	
3.4 KICK OFF	
3.5 ARBEID UTE I HVER ENKELT KOMMUNE	
3.6 EVALUERINGSSEMINAR	
4 RESULTATER OG ERFARINGER	11
4.1 RESULTATER	
4.2 ERFARINGER	
5 REGNSKAP	14
5.1 REGNSKAP	
6 REFERANSER	15
6.1 LOVER OG FORSKRIFTER	
6.2 RAPPORTER OG STATISTIKKER	
6.3 ANDRE REFERANSER	
7 VEDLEGG	16

A FORORD

De eldre og andre omsorgstrengende er mest utsatte i forhold til brann i egen bolig, noe statistikken slår fast år etter år. Vi vet årsaker og kjenner til tiltak som vil fungere. Basert på dette har vi en plikt til å gjøre det som er nødvendig for å få ned disse brannene.

Samtidig med at de eldre er sterkt overrepresentert ved boligbranner med dødelig utgang, legges det opp til i stor grad at de skal bo hjemme. Uten nytenkning på brannsikkerhetsfronten vil stadig flere eldre og omsorgstrengende dø i boligbranner!

En utfordring vi møter er knapphet på forebyggende ressurser og et statisk krav til forebyggende aktiviteter. Prosjektet ønsker å imøtekomme dette. For å nå målet om færre omkomne/branner hos eldre, må vi samarbeide på tvers av fagetater. I dette prosjektet er det hjemmetjenesten som er naturlig hovedsamarbeidspartner.

Og vi slår fast allerede nå at vårt øverste mål, jfr. brannvernloven § 1, er å redde liv og helse gjennom forebyggende og beredskapsmessig arbeid. Prosjektet kommer inn som informasjonsarbeid som alle brannvesen er pålagt å arbeide med. Videre skal vi arbeide mot risikobaserte områder. Det antas at samtlige kommuner i Norge har gjennom sin risiko- og sårbarhetsanalyse kommet frem til at brann hos eldre er et høyrisikoområde.

Til sist nevnes det at denne type forebyggende arbeid er samfunnsmessig riktig og omhandlet som et viktig område i Stortingsmelding nr 35 – Brannsikkerhet, forebygging og brannvesenets redningsoppgaver

Prosjektet er avsluttet og vår anbefaling er overlevert DSB og lagt ut på nett for alle som vil ta i bruk vår modell for å forebygge brann hos de eldre. Vi håper at dette kan være med på å bidra til et fruktbart forebyggende samarbeid mellom hjemmetjenesten og brannvesen rundt om i landet.

B SAMMENDRAG/KONKLUSJON

Eldreprosjektet tar for seg brannsikkerheten for eldre personer (og andre omsorgstrengende) som har behov for hjemmetjenester. Disse har en vesentlig høyere risiko for å bli utsatt for brann enn øvrige befolkningsgrupper.

Prosjektet er et samarbeid på tvers av fagetater og er i kjernen av det som er påpekt i Stortingsmelding nr. 35 – brannsikkerhet, kap 5.2.2 – særskilte risikogrupper.

I prosjektet er kr. 2.700.000,- fordelt på ulike tiltak i 122 kommuner/53 brannvesen med til sammen 1.750.000 innbyggere. I korte trekk har prosjektet bestått av følgende deler:

1. Opplæring og motivasjon av prosjektdeltagere. Dette ble gjennomført som et seminar over to dager.
2. Tildeling av midler. Dette har vært:
 - a. 23 vanntåkeanlegg
 - b. 8000 røykvarslere
 - c. 35000 røykvarslerbatterier
 - d. 200 trygghetsalarmer
 - e. Minnebrikker med presentasjoner, skjema og video
 - f. Kr 585.000,- for gjennomføring av prosjekter lokalt
 - g. Utvikler en dokumentar/film om eldreprosjektet
3. Gjennomføring av prosjekt lokalt.
4. Evalueringsseminar over to dager. Resultatet er mellom annet en verktøykasse som kan brukes av de som har gjennomført prosjektet og de som ønsker å starte opp med et nytt prosjekt.

Selve gjennomføringen av prosjektet ute i hver enkelt kommune har en del utfordringer, utfordringer som er løst av noen og som har vært sperrer for andre. Det vil ofte være krevende å jobbe på tvers av fagetater og det er en enighet om at et samarbeid må forankres politisk/på rådmannsnivå. Til dette trengs det dokumentasjon av tilstanden og behovet.

Ved å legge frem dokumentasjon på at dette er samfunnsmessig lønnsomt, lønnsomt for kommune og riktig i.f.t. sikkerheten for de eldre, vil det være få argument for ikke å gjennomført prosjektet.

Prosjektet viser at det er mulig å få til et samarbeid på tvers av faggrensene og fagetater og det er ikke noen større forskjell på om man lykkes i små kommuner sett i forhold til store kommuner.

Eldreprosjektet kom i gang etter å ha mange års erfaring i Oslo kommune, hvor de lyktes med en trekantavtale mellom brannvesenet, hjemmetjenesten og Gjensidige. Hvis Oslo kommune kunne få til et tiltak som dette, var det ingen grunn til at dette ikke skulle kunne fungere i andre kommuner.

Det ble søkt Gjensidigefondet om midler og det ble tildelt kr. 2.700.000,- til prosjektet.

Med bakgrunn i Oslo-prosjektet og egen prosjektbeskrivelse, ble det sendt ut en invitasjon til alle brannvesen/kommuner om å delta.

Deltagere i prosjektet omtrent 1.757.000 innbyggere, eller ca 30 % av Norges befolkning. Tar vi med Oslo kommune som har drive med tilsvarende prosjekt ei tid, er 40 % av befolkningen dekket. På sikt vil det være naturlig at samtlige brannvesen og kommuner har sitt forebyggende arbeid rettet mot dette området.

Rapporten er delt inn i 4 hoveddeler:

- **Sammendrag/konklusjon**
Dette er prosjektrapporten i "miniatyr" og som beskriver i korte trekk arbeidet som er gjort og våre anbefalinger.
- **Gjennomføring**
Dette er en beskrivelse av hvordan arbeidet er gjennomført og hvilke ressurser og hjelpemidler som er brukt i prosjektet.
- **Resultater og erfaringer**
Dette beskriver hva som er resultatet av det arbeidet som er gjennomført.
- **Referanser og vedlegg**
Her ligger all bakgrunnsinformasjon og den "verktøyboksen" som en trenger for å starte et tilsvarende prosjekt i egen region.

Prosjektarbeidet er koordinert av NBLF med en egen arbeidsgruppe bestående av Ståle Fjellberg, Eyvind Aakerman, Nils Erik Haagenrud og Dag Botnen. I tillegg har initiativtaker og en svært engasjert medarbeider fra Gjensidige, Knut Viker, vært engasjert i arbeidsgruppen som rådgiver.

2 SITUASJONEN I DAG

2.1. STATISTIKK

Norges befolkning er i dag ca. 4.725.000 der personer over 67 år utgjør om lag 13 % av befolkningen. Tar vi inn over oss at etterkrigsgenerasjonen blir pensjonister, levealderen øker og at veksten fortsetter å øke slik prognosene viser, så vil vi i 2050 ha rundt 5,6 millioner innbyggere i Norge. I 2030 vil andelen over 67 år være 19 % og i 2050 22 %. D.v.s. at fra i dag og frem til 2050 vil andelen eldre over 67 år vokse fra 615.000 til 1.232.000.

Risikoen for å omkomme i brann øker med stigende alder, jf. figur 4.5. Personer over 70 år utgjør om lag 11 prosent av befolkningen. Likevel tilhører over en tredjedel av dem som omkommer i brann, denne aldersgruppen. Døds hyppighet i boligbranner hos personer på 70 år og mer er dermed 4,5 ganger høyere enn i den øvrige delen av befolkningen. Det er forventet at antallet personer over 70 år vil fordobles frem mot 2060.¹

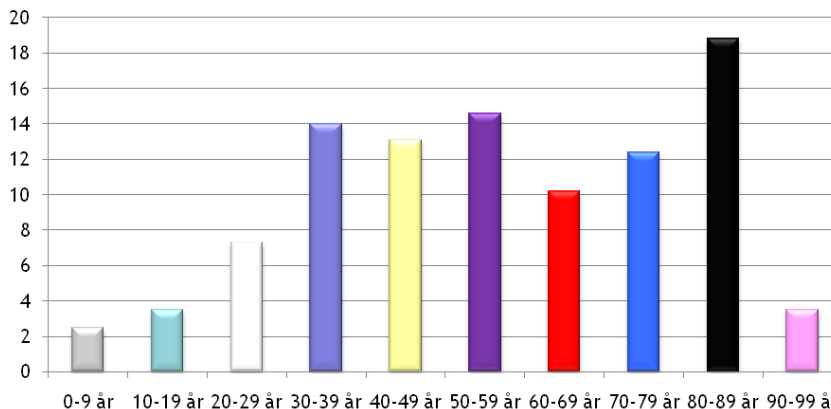
¹Statistisk sentralbyrå (8. mai 2008) Befolkningsframskrivninger. Nasjonale og regionale tall, 2008-2060.

Ellers er det i dette prosjektet og i Oslo-prosjektet en indikasjon som sier:

- 30-40 % trenger assistert rømming ut av eget hus.
- 30-40 % er ikke i stand til å ringe et nødnummer.
- 50-60 % er ikke i stand til å bruke sitt eget sløkkeutstyr.
- Det er gjort mange registreringer som medfører brannfare (svimerker, elektriske apparat m.m.)

Når det gjelder brannårsaker generelt så antas det at dette følger de generelle brannårsakene som er kartlagt for bolig.

% omkomne i brann - aldersfordeling



2.2. LOVER, FORSKRIFTER OG RETNINGSLINJER

Det er ingen lover eller forskrifter som sier at det skal arbeides direkte med brannsikkerheten for de eldre, men det er likevel indirekte krav til dette gjennom:

Brannvernloven som sier at kommunen skal arbeide for å verne liv, helse, miljø og materielle verdier gjennom forebyggende og beredskapsmessige tiltak. Videre skal kommunen gjennomføre en risiko- og sårbarhetsanalyse, slik at brannvesenet blir best mulig tilpasset de oppgaver det kan bli stilt overfor. I.f.t. den risikoen som foreligger skal man utøve motivasjons- og informasjonstiltak samt brannforebyggende tilsyn.

Forebyggendeforskriften beskriver hvordan brannvernloven skal følges opp. Forskriften ansvarliggjør den kommune og hver enkelt eier/bruker. Et viktig punkt i forskriften er at den pålegger

kommune/brannvesen i å samarbeide med andre myndigheter slik at lover og forskrifter gitt for å kontrollere brannrisikoen anvendes samordnet.

Dimensjoneringsforskriften setter krav til bemanning for å kunne utøve brannforebyggende oppgaver. Dette skal være basert på ei risiko- og sårbarhetsanalyse. Også denne forskriften setter krav til samarbeid på tvers av fagetater.

Kommunehelsetjenesteloven sier at kommunen er ansvarlig for å sørge for nødvendig helsetjeneste for alle som bor eller midlertidig oppholder seg i kommunen. Det skal etableres hjemmesykepleie. Kommunen skal til enhver tid ha oversikt over behov og skal foreslå helsefremmende og forebyggende tiltak i kommunen.

2.3. FOREBYGGENDE OPPGAVER

Innenfor de oppgaver som det er referert til i kapittel 3.2, er det normal praksis i mange kommuner og ikke vurdere risikoen, men forholde seg til det som er grunnkravene i lov og forskrift. Grunnkravet er:

- Gjennomføre tilsyn i særskilte brannobjekt.
- Gjennomføre tilsyn med fyringsanlegg.
- Utøve informasjonstiltak i tråd med sentral initierte kampanjer.

Likevel; ut fra lovverket har vi plikt til å kartlegge risiko, plikt til å søke samarbeid med andre etater og plikt til å utøve forebyggende arbeid rettet mot risikogrupper.

Spørsmålet som må stilles i hver enkelt kommune er hvilket akseptkriterier som skal settes for risikoen for å omkomme i brann.

Det forutsettes at resultatet etter en slik risiko- og sårbarhetsanalyse er at satsing på brannforebyggende tiltak rettet mot de eldre og omrørgstrengende er et riktig satsingsområde.

2.4. KRAV TIL KOMPETANSE

Ut fra beskrivelsen av prosjektet i kapittel 3, behøver man ikke noen formell kompetanse for å kontrollere de punkt som inngår i prosjektet. Dette er forhold som det er en forventning om at enhver huseier skal kunne kontrollere selv i eget hus, men som de eldre ikke har samme forutsetning for å kunne gjøre som følge av ulike begrensninger.

Det er i prosjektet beskrevet hvilken opplæring som er nødvendig for å kunne utføre en sjekk hjemme hos de eldre.

3 GJENNOMFØRING AV PROSJEKT

Prosjektet er initiert av NBLF etter modell fra Oslo kommune/brannvesen.

3.1 OPPSTART/SØKNAD

Det ble etter søknad i 1. kvartal av 2008 tildelt kr. 2.700.000,- fra Gjensidigestiftelsen til eldreprosjektet. Bakgrunnen for søknaden var en reell bekymring for brann sikkerheten hos de eldre samtidig som Oslo kommune/brannvesen kunne vise til gode erfaringer i tilsvarende prosjekt.

3.2 INVITASJON

20. juni 2008 gikk det et brev ut fra NBLF til alle brannvesen i landet med invitasjon til å delta i eldreprosjektet. I invitasjonen ble det sett noen rammer for prosjektet der dette i hovedsak var:

- Hjemmetjenesten skulle få opplæring i brann sikkerhet
- Hjemmetjenesten skulle gjennomføre sikkerhetssjekk
- Brannvesenet skulle gjennomføre opplæring av hjemmetjenesten
- Brannvesenet skulle koordinere prosjektet lokalt
- Prosjektet skulle forankres i kommunen(e)
- Tildelinger skulle brukes til røykvarslere, batterier, sikkerhetsskjema, vanntåkeanlegg og trygghetsalarmer.

3.3 TILDELINGER

53 brannvesen søkte om å få delta i prosjektet. Disse brannvesen dekker 122 kommuner og i overkant av 1.750.000 innbyggere.

Midlene fra stiftelsen ble fordelt i følgende hovedområder:

Tiltak	Tildelt	Kostnad	Kommentarer
Prosjektmidler	kr 2 700 000		
Kick off/color line		kr 265 000	Oppstart og opplæring av deltagerne
Minnebrikker		kr 44 000	Presentasjon, video og skjema
Røykvarslere og batteri		kr 600 000	Optiske røykvarslere
Vanntåkeanlegg		kr 575 000	23 anlegg
Detektor vs trygghetsalarm		kr 303 000	
Generell pott		kr 570 000	For skjema, kursutgifter (ikke lønn) m.v.
Filmprosjekt		kr 250 000	
Møter og kurs		kr 18 000	
Avslutningsseminar		kr 156 000	
Sum	kr 2 700 000	kr 2 781 000	

Fordeling videre til deltagerkommunene ble basert på innbyggertall og antall kommuner. Hovedmålet var å få mest mulig forebyggende effekt ut av hver tildelte krone.

3.4 KICK OFF

November 2008 ble det arrangert en "kick off" på Kiel-ferja. Det deltok 31 brannvesen med en eller flere deltagere. Videre var det en rekke eksterne forelesere og utstillere som var direkte knyttet til prosjektet.

Program for "kick-offet" var:

- Tildelingen fra Gjensidigestiftelsen og målsettingen v/Haagenrud, NBLF
- Erfaringer og råd - erfaringer fra "Brann Eldre-konseptet" i Oslo v/Knut Vikar, Gjensidige
- Opplæringsprogram i Oslo v/Håvard Bakken, OBRE

- Erfaringer vedrørende gjennomføring av sikkerhetssjekk hos brukerne v/ Marit Rennemo og Bjørn Eriksen, hjemmetjenesten - bydel Østensjø
- Satsing på brannsikkerhet for eldre v/Kari Jensen, DSB
- Gruppearbeid
- Erfaringer fra Halden kommune, Sandfjord kommune, Karmøy kommune og Hjelpemiddelsentralen.
- Tilgjengelige hjelpemidler og videre fremdrift v/Haagenrud, NBLF

3.5 ARBEID UTE I HVER ENKELT KOMMUNE

Forankring og avtaler

Hver deltakerkommune/-brannvesen har i ulik grad inngått avtaler med hjemmetjenesten om samarbeid på forebyggende arbeid rettet mot eldre med hjemmehjelp.

Opplæring

Det er utarbeidet et undervisningsopplegg for opplæring av hjemmetjenesten. Dette består av en minnebrikke med følgende innhold:

- Powerpointpresentasjon for hjemmetjenesten
- Powerpointpresentasjon med erfaringer fra Oslo-prosjektet
- Sjekklistor
- Video som retter seg mot de eldre/hjemmetjenesten

I opplæringsammenheng er dette materialet vært tilgjengelig. Målet er å ha samtlige innenfor hjemmehjelpen på opplæring for at de skal være i stand til å gjennomføre en sikkerhetssjekk hos de eldre.

Sjekk

Etter opplæring skal det gjennomføres en sjekk hjemme hos den som mottar hjemmehjelp. Sjekken består i korte trekk av følgende punkt:

- Kontroll av røykvarsler i.f.t. funksjon, plassering og i.f.t. om dette er tilstrekkelig varsling
- Vurdere behov for trykghetsalarm/branddetektor
- Kontroll av slukkeutstyr i.f.t. funksjon, plassering, egnethet m.v.
- Behov for ytterligere sikringsstiltak som komfyrvakt og elektrisk utstyr.
- Vurdering av risiko i.f.t. fyringsanlegg, bruk av levende lys, røyking m.v.
- Vurdering av rømningskapasitet.

Dokumentasjon

Alle sikkerhetssjekker blir utført ved å dokumentere sjekken i et skjema. Dette gir oss en verdifull pekepinn på videre prioritering av denne gruppen.



3.6 EVALUERINGSSEMINAR

I november 2010 ble det gjennomført et evalueringsseminar for prosjektet der alle deltagere ble invitert for å dele erfaringer og for å få nye innspill nå når prosjektet skal inn i en driftsfase. 22 brannvesen deltok der det til sammen var 49 deltagere.

Program for evalueringsseminaret var:

- Åpning av seminaret v/Nils Erik Haagenrud, NBLF
- ”Brann eldre” v/ Helse og sosialsjef Ål kommune Karsten Dideriksen Samarbeid mellom hjemmebaserte tjenester og brannvesenet i etterkant av en reell hendelse.
- Erfaringer fra Brannvesenet Sør-Rogaland IKS v/ Marita Eik
- Gjennomføring av motivasjon og opplæringskurs for hjemmebaserte tjenester v/ Leif Atle Træland NGIB brannvern
- Erfaringer fra Halden kommune v/ Eyvind Aakerman Halden brannvesen
- Elisbeth Gripne Plomgren Asker og Bærum brannvesen IKS Erfaringer og tanker for videre arbeid.
- Fremdrift og status ”eldre prosjektet” Arendal kommune v/ Hans Henrik Bakke.
- Workshop / Gruppearbeid
- Presentasjon av resultater etter Workshop / Gruppearbeid.
- Oppsummering og formell avslutning av prosjektet fra NBLF.

4 RESULTATER OG ERFARINGER

4.1 RESULTATER

Etter to år med eldreprosjektet mener NBLF at det er utarbeidet et meget godt grunnlag for videre drift av prosjektet for alle de som har deltatt. Like viktig er det at det foreligger en ”verktøykasse” for alle de som ønsker å begynne et tilsvarende prosjekt.

Vi kan også konstatere at arbeidet som det regjeringsutnevnte utvalget presentert i sin NOU 2012:4 – Trygg hjemme, har omtalt det arbeid og erfaringer som er gjort i dette prosjektet. Videre registrerer vi at det i rapport ”boligbrannsikkerhet 2010” tatt forslag til at det skal kunne gjennomføres mer risikobasert arbeid i brannvesenet, mellom annet utføre tilsyn i spesifikke boliger.

Av resultater som skal trekkes frem fra prosjektet, mener vi er:

1. Det er utarbeidet en god ”verktøykasse” som er tilgjengelig og klar til å tas i bruk av alle kommuner/brannvesen. Denne er å finne på www.nblf.no. Tilgjengelig verktøy er:
 - a. Presentasjoner
 - b. Sjekklistor
 - c. Informasjonsvideo
2. Det er gjennomført gode prosjekt i ca. 120 kommuner der erfaringer er evaluert. Det er gode råd om hvordan implementering skal lykkes og hva som må gjøres for å unngå at prosjektet stopper. På denne måten vil nye deltagere komme til ”dekket bord”.
3. Det er sett fokus på vanntåkeanlegg som sikkerhetstiltak. Det er også dokumentert ved to tilfeller at dette høyst sannsynlig har reddet liv! Dette er oppsiktsvekkende med tanke på at det kun er plassert ut 23 anlegg.
4. Sist, en ikke minst, vi mener gjennom prosjektet så har vi lagt grunnlaget for at seniorene kan gå en trygg tid i møte da kommuner og brannvesen har dette i fokus.



Vanntåkeanlegg

4.2 ERFARINGER

Det ble gjennomført et evalueringsseminar i Riga november 2010. Basert på arbeidet under dette seminaret er nedenforstående erfaringer omtalt.

4.2.1. utfordringer ved oppstart av prosjekt

De som lykkes best i prosjektet er de som klarer å forankre prosjektet i ledelsen i kommunen eller ved et politisk vedtak. Ved å samle aktørene fra helse, kommunens ledelse og brannvesen fører med seg at ”bordet fanger” og det må utarbeides en skriftlig avtale. Videre kan det være fornuftig å ha eldrerådet og lokale pensjonistforeninger som støttespillere. Ellers er det også en forutsetning for å lykkes det at brannsjefen er en støttespiller og en motivator for arbeidet. Til sist skal det sies at det er nødvendig med ildsjeler både innenfor helse- og brannsektoren (!).

Hvis det viser seg å være vanskelig å få kommuneledelsen/politisk ledelse med på laget, kan man først kartlegge tilstanden for så å fremme sak på området. Det vil være vanskelig å si nei til et tiltak som

man kan dokumentere er samfunnsmessig lønnsomt, lønnsomt direkte for kommunen og viktig for trygghetsfølelsen for de eldre.

Det er en stor utfordring at det er stramme budsjett i kommunene og mange sliter med å få gjennomslag for tiltak som ikke er direkte lovpålagt.

Videre er utfordringen at det er et veldig tidsmessig stramt program for hjemmesykepleieren. Dette gjør det vanskelig å få gjennomført tiltak utover det som absolutt er nødvendig. Også turnover, sykefravær og skriftlig norskkunnskap er en utfordring.

Det er også varierende erfaring med å få Hjelpemiddelsentralen med i prosjektet.

4.2.2. Kartlegging av tilstand

Kartleggingen viser i nesten alle prosjekt at tilstanden på sikkerheten hos pleietrengende hjemmeboende er stor og at problemet er voksende. Når det kan dokumenteres at for eksempel 30 % av de som har behov for hjemmehjelp ikke er i stand til å evakuere egen bolig, da er veien kortere til å få aktører på banen.

4.2.3. Erfaringer i selve prosjektet

Vanntåkeanlegg er effektive tiltak for å stagnere en brann og redde liv. Likevel kreves det mye ressurser for å plassere denne ut i en leilighet (strømuttak, vedlikehold, vanntilførsel m.m). Når det er sagt, vi har for våre få anlegg allerede dokumentasjon på at de har reddet liv! Videre skaper dette en trygghetsfølelse både hos den eldre og hos hjemmetjenesten.

Prosjektet har også bidratt til at det kan benyttes enklere drifts- og vedlikeholdsløsninger, ved å avholde et vedlikeholdskurs på Gardermoen. Dette betyr at det ikke er nødvendig å leie inn autorisert firma, men at man kan benytte kommunens eget personell til service av vanntåkeanleggene. Dette vil i de fleste tilfeller bety mindre driftskostnader for anleggene.

4.2.4. Veien videre etter at prosjektet avsluttes

For å holde motivasjonen oppe for prosjektet der det går over i en driftsfase, er det nødvendig med regelmessige møter mellom samarbeidspartnerne. Planlagte tiltak gjennom et år må inn i et årshjul der det planlegges årlig opplæring, evalueringsmøter m.v.

Det må ligge ferdige verktøy som kan tas i bruk umiddelbart (video/presentasjoner, skjema, avtaler m.v.). Dette må være nettbasert. Det bør også vurderes interaktiv opplæring på internett.

Videre er det å anbefale at innkjøpsordninger med batteri hos Gjensidige kan opprettholdes.

NBLF må fortsette å påvirke myndighetene i.f.t. viktigheten av dette forebyggende arbeidet. Myndighetene må igjen påvirke sine kommuner om prioritering av denne type tiltak. Kommunene sparer mye på å ha de eldre boende hjemme. Noe av disse innsparingene bør gå tilbake til sikkerhetstiltak.

Vi må nok også fokusere mer på de pårørende, som er en meget viktig ressurs i forhold til å ivareta ansvaret for de eldre og omsorgstrengendes ve og vel i fremtiden. ta en ny runde med de pårørende. Det er de som "eier" problemstillingen.

Det må arbeides for å få vanntåkeanlegg inn som en del av det som Hjelpemiddelsentralen kan tilby.

Det må være løsninger som gjør til at sikkerhetssjekk lar seg gjennomføre uten at dette føles som merarbeid. Er det noe brannvesenet kan bistå hjemmetjenesten med slik at det blir rom for de 20

minuttene en sikkerhetssjekk tar? Videre må det vurderes om det er andre som kan bidra i det forebyggende arbeidet (vaktmester, ergoterapeuter, feiere m.fl.)

Prosjektet har også medført at en del brannvesen har utvidet prosjektet til å gjelde også andre risikoutsatte grupper som rusavhengige, fremmedkulturelle, psykisk syke m.fl.

Aksjon boligbrann kan være en fin anledning til å gå felles tilsyn med hjemmehjelpen. Dette vil være med å kvalitetssikre sikkerhetssjekken samtidig som brannvesenet viser at de prioriterer dette.

4.2.5. Tiltak for å få nye kommuner til å starte med tilsvarende prosjekt

Det må skapes en forståelse, noe som igjen skaper en motivasjon for å ta sikkerheten for de eldre på alvor. Her er nøkkelordet argumentasjon og dokumentasjon. Dette må rettes mot våre egne kollegaer i de ulike brannvesen, men også gjennom NBLF sitt arbeid rettet mot direktorat og departement. Vi må kreve at Stortingsmelding nr 35 resulterer i konkrete tiltak og at eldreprosjektet blir hjemlet i lovverket! Inn mot helsetjenesten er det viktig å få de med på laget og ikke "pålegge" de mer arbeid.

Vi må bruke tidsskrifter, aviser og media aktivt, ikke bare når det går galt, men også når vi har solskinnshistorier. Solskinnshistorier har minst like god effekt som "ulykkene".

Det må ligge ferdige verktøy som kan tas i bruk umiddelbart (video/presentasjoner, skjema, avtaler m.v.). Dette må være nettbasert.

I stedet for å ha fokus på hvor mye de hjemmeboende eldre sparer kommunen for ved å bo hjemme, så må det fokuseres på hvor mye som blir spart ved å bo et år lengre hjemme før man flytter på institusjon. Dette vil være "gulrot" for enhver kommune.

Ved oppstart av et prosjekt er det viktig at dette ikke er personavhengig. Det bør være minst 2 personer i hver etat som begynner prosjektet.

Vanntåkeanlegg må videreutvikles slik at disse kan monteres, vedlikeholdes og flyttes uten for store kostnader. I dag er det krav til stor strømstyrke og det kreves regelmessig fagkyndig service.

Det er også foreslått å bruke frivillige brannmenn, pensjonerte brannmenn, veldedighetsorganisasjoner m.fl. til å utføre sjekk og/eller installere røykvarslere m.v.

Andre tips:

- Brannhemmende impregnering på sprayboks er et billig og effektivt tiltak for de som røyker på senga
- Spraybokser med sløkkeskum kan være et godt alternativ for de som ikke kan betjene tyngre apparat/slanger.
- Det må legges ut på hjemmesiden til NBLF en dokumentasjon på at prosjektet/spørreskjema ikke er omfattet av taushetsplikten. Videre må det være en juridisk avklaring på ansvarsforholdet til hjemmehjelpen i de tilfeller det likevel skulle oppstå brann eller annen ulykke.
- Det må inngås tettere samarbeid med Hjelpemiddelsentralen og vanntåkeanlegg må være en del av det som Hjelpemiddelsentralen kan tilby.
- Det anbefales å endre navnet fra Eldreprosjektet til Brannsikker hverdag for omsorgstrengende.
- **Til sist: det er ikke nødvendig å finne opp kruttet på nytt. Det er gjort mye bra arbeid i Oslo og gjennom dette prosjektet som ligger klart til bruk. Bruk det!**

5.1 REGNSKAP

Regnskapet for hovedprosjektet kan fås ved forespørsel til NBLF.

6 REFERANSER

6.1 Lover og forskrifter

Lov av 14. juni 2002 nr. 20 om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff, og om brannvesenets redningsoppgaver (brann- og eksplosjonsvernloven).

Forskrift av 26. juni 2002 om brannforebyggende tiltak og tilsyn med veiledning.

Forskrift av 26. juni 2002 om organisering og dimensjonering av brannvesen.

Lov av 19. nov 1982 om helsetjenesten i kommunene (kommunehelsetjenesteloven)

6.2 Rapporter og statistikker

Stortingsmelding nr. 35 2008-09, Brannsikkerhet - Forebygging og brannvesenets redningsoppgaver.

Brannårsaksstatistikk 2008, DSB

Brann- og uhellsstatistikk 2008, DSB

Boligbrannsikkerhet, rapport fra DSB 2010

NOU 2012:4 Trygg hjemme – brannsikkerhet for utsatte grupper

6.3 Andre referanser

-

7 VEDLEGG

Vedlegg 1	rapport fra hver enkelt deltager med regnskap
Vedlegg 2	sjekklistor
Vedlegg 3	presentasjonsopplegg for hjemmetjenesten
Vedlegg 4	video, se www.nblf.no